

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Środowiska

Data posiedzenia: 10 lipca 2013 r.

Nr posiedzenia: 54

Posiedzeniu przewodniczyła: przewodnicząca komisji senator Jadwiga Rotnicka.

Porządek posiedzenia: 1. Polityka wodna państwa w świetle raportu Komitetu Badań nad Zagrożeniami Związanymi z Wodą przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk.

W posiedzeniu uczestniczyli: – senatorowie członkowie komisji: Stanisław Gorczyca, Stanisław Hodorowicz, Andrzej Kobiak, Jadwiga Rotnicka, Michał Wojtczak,

- zaproszeni goście:
  - Ministerstwo Środowiska:
    - sekretarz stanu Stanisław Gawłowski,
    - naczelnik wydziału Prawno-Organizacyjnego w Departamencie Zasobów Wodnych Andrzej Kulon,
  - Polska Akademia Nauk:
    - prezes prof. Michał Kleiber,
  - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi:
    - naczelnik Wydziału Melioracji i Inżynierii Środowiska w Departamencie Gospodarki Ziemią Marek Kaczmarczyk,
  - Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji:
    - Dyrektor Departamentu ds. Usuwania Skutków Klęsk Żywiolowych Zbigniew Śwircz,
  - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej:
    - zastępca dyrektora Departamentu Ochrony i Gospodarowania Wodami Anna Czyżewska,
  - Rządowe Centrum Bezpieczeństwa:
    - doradca dyrektora Rządowego Centrum Bezpieczeństwa Witold Skora,
  - Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej:
    - prezes Witold Sumiński,
    - zastępca dyrektora Departamentu Planowania i Zasobów Wodnych Adriana Dembowska,
    - specjalista w Departamencie Planowania i Zasobów Wodnych Małgorzata Koszałka,
    - specjalista w Departamencie Planowania i Zasobów Wodnych Urszula Sadowska,
  - Polska Izba Gospodarcza Ekorozwój:
    - prezes Krzysztof Zaręba,
  - Najwyższa Izba Kontroli:
    - doradca techniczny w Departamencie Środowiska Alicja Gruszecka,
  - autorzy raportu Komitetu Badań nad Zagrożeniami Związanymi z Wodą przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk:
    - prof. Zbigniew Kundzewicz,
    - prof. Marek Gromiec,
    - prof. Małgorzata Gutry-Korycka,

- prof. Andrzej Kędziora,
- prof. Janusz Kindler,
- doc. dr Janusz Żelaziński,
- mgr inż. Jerzy Iwanicki.

Przebieg posiedzenia:

Ad 1. Komitet Badań nad Zagrożeniami Związanymi z Wodą jest jednym z 9 komitetów problemowych przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk. Komitet został powołany na okres od czerwca 2011 r. do czerwca 2013 r. W jego skład wchodzi ponad 30 krajowych specjalistów od problematyki wodnej. Głównym zadaniem komitetu było przygotowanie raportu wskazującego zagrożenia związane z wodą, określenie wagi poszczególnych zagrożeń oraz wskazanie środków zaradczych i zaproponowanie rozwiązań, które umożliwią zredukowanie tych zagrożeń. Przedmiotem zainteresowań komitetu były nie tylko zagrożenia wywołane przez zanieczyszczenia wody, susze i powodzie, ale również zagrożenia spowodowane niewłaściwymi działaniami ludzkimi albo zaniechaniem odpowiednich działań.

Komisja Środowiska postanowiła poświęcić szczególną uwagę raportowi ze względu na możliwość wykorzystania zawartych w nim wniosków w pracach nad nowelizacją prawa wodnego, a także z powodu zarzutów Komisji Europejskiej w sprawie nieprawidłowej transpozycji Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/W (RDW) z 23.10.2000 r. do ustawodawstwa polskiego.

Raport Komitetu Badań nad Zagrożeniami Związanymi z Wodą przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk został zaprezentowany przez jego autorów w 6 częściach tematycznych. Ogólną charakterystykę zagrożeń związanych z wodą przedstawił mgr inż. Jerzy Iwanicki. Zagrożenia związane ze stanem ilościowym zasobów wodnych omówiła prof. Małgorzata Gutry-Korycka, a zagrożenia związane z jakością wód zaprezentował prof. Marek Gromiec. O optymalnej strategii ochrony przeciwpowodziowej mówił doc. dr Janusz Żelaziński. Zagrożenia związane z niedoborem wód przedstawił prof. Andrzej Kędziora, a zagrożenia instytucjonalne – prof. Janusz Kindler i mgr inż. Jerzy Iwanicki.

Wyniki raportu potwierdziły tezę, że w Polsce występują 3 podstawowe kategorie zagrożeń związanych z wodą: jej nadmiar, niedobór i niedostateczna jakość. Prace nad określeniem zagrożeń związanych z wodą pokazały, że występuje jeszcze jedna istotna kategoria, którą stanowią zagrożenia instytucjonalne dotyczące zarządzania zasobami wodnymi. Zasoby wodne wymagają rozważnej polityki. Od jakości wody zależy zdrowie ludzi i rozwój gospodarczy. Nadmiar lub brak wody zagraża bezpieczeństwu ludzi i gospodarki. Dobry stan środowiska przyrodniczego tworzy korzystne warunki nie tylko dla bioróżnorodności, ale także dla ludzi korzystających z wypoczynku nad wodą. Ponadto ujęte w raporcie zagrożenia trzeba oceniać poprzez kryteria celów polityki wodnej Unii Europejskiej, zawarte w odpowiednich dyrektywach, jak na przykład w Ramowej Dyrektywie Wodnej, Dyrektywie Powodziowej (dyrektywa 2007/60/WE z 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim), a także w Ramowej Dyrektywie Azotanowej (dyrektywa Rady 91/676/EWG z 12.12.1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami spowodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego).

Komitet ocenił stan gospodarki wodnej oraz podjął próbę hierarchizacji zagrożeń. Za najważniejsze uznał zagrożenia powodzią, zagrożenia generowane przez wadliwy system zarządzania, a także brak kadr do realizacji nowoczesnej polityki wodnej.

Obecny na posiedzeniu komisji sekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska Stanisław Gawłowski potwierdził, że zaniedbania inwestycyjne w gospodarce wodnej są ogromne, a główną przyczyną takiego stanu jest niewystarczające finansowanie zadań z budżetu państwa. Pokrywa ono zaledwie 30% potrzeb. Wiceminister środowiska przyznał, że istnieje potrzeba zmian organizacyjnych i strukturalnych, a także zmian w ustawodawstwie zmierzających do pełnego wdrożenia Ramowej Dyrektywy Wodnej. Wymaga ona opracowania planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Plany te zostały opublikowane na początku 2011 r., ich aktualizacja ma nastąpić najpóźniej do 22 grudnia 2015 r.

W związku z zastrzeżeniami odnośnie do obowiązujących planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy Komisja Europejska zleciła Polsce opracowanie masterplanów dla obszarów dorzeczy Odry i Wisły, obejmujących wszystkie inwestycje prowadzone w sektorze gospodarki wodnej. Istotnymi instrumentami w zakresie ochrony przed powodzią będą dokumenty planistyczne z zakresu zarządzania ryzykiem powodziowym, wymagane na podstawie dyrektywy powodziowej. Od 2011 r. trwają prace nad opracowaniem powyższych dokumentów. Wiceminister Stanisław Gawłowski poinformował też, że trwają prace nad uzupełnieniem dokumentacji i stosowne

ustalenia z Komisją Europejską.

Podczas dyskusji przedstawicielka NIK Alicja Gruszecka przypomniała, że w wyniku przeprowadzonej kontroli w Krajowym Zarządzie Gospodarki Wodnej i regionalnych zarządach gospodarki wodnej stwierdzono wieloletnie braki w finansowaniu gospodarki wodnej; zaspokajanie potrzeb oszacowano na 15–20%. Te niedobory są przyczyną poważnych szkód powodziowych, których koszt jest znacznie większy niż nakłady na przeciwdziałanie powodziom. Ponadto stwierdzono brak odpowiednich dokumentów planistycznych, strategii gospodarowania wodami i polityki wodnej dostosowanej do wymogów Unii Europejskiej (wdrażających ww. 3 podstawowe dyrektywy). Zdaniem NIK, zmian wymaga także struktura zarządzania.

Eksperti i autorzy raportu stwierdzili, że istnieje potrzeba stworzenia hierarchicznego systemu zarządzania z zadaniami przypisanymi określonym instytucjom i stanowiskom, co będzie się wiązało z odpowiedzialnością za podejmowane decyzje konkretnych osób. Zwrócono uwagę, że politykę wodną i zadania wynikające z gospodarki wodnej realizują samorzady. Zdaniem autorów raportu, ich rola i miejsce jest ogromna, gdyż przedstawiciele samorządów powinni nadzorować realizację zadań, tworząc rady samorządowe na swoich terenach.

Podsumowując dyskusję, przewodnicząca komisji senator Jadwiga Rotnicka podziękowała komitetowi za opracowanie raportu i prezentację jego wyników. Stwierdziła, że wnioski z dyskusji zostaną przedstawione w formie projektu stanowiska komisji na kolejnym posiedzeniu, a po jego przyjęciu, skierowane do odpowiednich instytucji.